

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2013. év április hó 11. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

**végzést:**

A halált okozó testi sértés büntette és más bűncselekmény miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Pest Megyei Bíróság 2011. év július hó 14. napján kelt 16.B.55/2009/26. számú ítéletét **helybenhagyja** azzal, hogy az ítélet bevezető részéből a tárgyalási napok közül a 2011. év április hó 5., 12., 14. és május hó 26. napjára utalást mellőzi.

A másodfokú eljárásban felmerült 76.320,- (hetvenhatezer-háromszázhusz) forint bűnügyi költséget a vádlott köteles az államnak megfizetni.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

**I n d o k o l á s :**

A Pest Megyei Bíróság a 2011. év július hó 14. napján kihirdetett 16.B.55/2009/26. számú ítéletében a vádlottat bűnösnek mondta ki testi sértés büntetében [Btk.170.§ (1) bekezdés és (5) bekezdés II. fordulat], valamint rongálás vétségében [Btk.324.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés a./ pont], amiért őt - halmazati büntetésül - 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Az elsőfokú bíróság a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította.

Az eljárás során lefoglalt értéktelen bűnjelekről akként rendelkezett, hogy azok lefoglalását megszüntette és megsemmisítésüket rendelte el.

A bűnösnek kimondott vádlottat kötelezte a bűnügyi költség viselésére, míg a szükségtelenül felmerült bűnügyi költségről megállapította, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére, a fő- és a mellékbüntetés súlyosítása céljából, míg a vádlott és védője enyhítésért, a

felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását szorgalmazva jelentettek be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyész a 2011. év október hó 25. napján kelt BF.874/2011/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést változatlanul fenntartotta. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság maradéktalanul betartotta a perrendi szabályokat. A megyei bíróság az eljárása során minden szükséges és lehetséges bizonyítékot beszerzett, majd ezeket az ítéletének indokolásában részletesen ismertette. A tényállást - a bizonyítékokat egyenként és összességükben is mérlegelve - a vádlott védekezésével szemben a mozaikszerűen összeillő tanúvallomások és a szakértői vélemények alapján állapította meg. Mérlegelési tevékenységét az ítélet indokolásában meggyőzően ismertette, mérlegelő tevékenységében ellentmondás, iratellenes megállapítás vagy logikai hiba nem volt.

Az így megállapított tényállás megalapozott, mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében írt hibáktól, ezért a másodfokú eljárásban is irányadó.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyész átiratában arra is rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból helyesen következtetett a vádlott bűnösségére és cselekményeit is a törvénynek megfelelően minősítette.

A büntetés kiszabása körében teljes körűen számba vette a súlyosító körülményeket, ugyanakkor az enyhítő körülmények között indokolatlanul értékelte a kár megtérítését, mert arra olyan cselekménnyel összefüggésben került sor, amely miatt az ügyész nem emelt vádat.

Összességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elsőfokú bíróság nem a súlyuknak megfelelően értékelte a vádlott terhére megállapított súlyosító körülményeket, ezért a kiszabott fő- és mellékbüntetés nem tükrözi megfelelően a cselekménynek az eredményben is kifejeződő, kiemelkedő társadalomra veszélyességét, nem áll arányban a súlyosító körülményekkel, ezért nem felel meg a büntetés kiszabására vonatkozó, a Btk.83.§ (1) bekezdésében részletezett elveknek. Ebből következően nem szolgálja megfelelően a Btk.37.§-ában írt büntetési célokat sem.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Fellebbviteli Főügyész az elsőfokú bíróság által kiszabott fő- és mellékbüntetés súlyosítását indítványozta.

A vádlott védője a 2012. év október hó 16. napjára kitűzött nyilvános ülésen csatolta az iratokhoz az általa felkért dr. Molnár Miklós igazságügyi orvosszakértő által készített szakvéleményt, amely a sértett halálának körülményeire és közvetlen okára lényegét tekintve teljesen eltérő következtetésekre jutott a korábban eljáró szakértők megállapításaitól.

A Fővárosi Ítéltábla ezért a Be.363.§ (2) bekezdés b./ pontja alapján az ügyet tárgyalásra tűzte, amelyre megidézte valamennyi - az ügyben korábban eljáró és szakvéleményt adott - orvosszakértőt.

A 2013. év április hó 11. napján megtartott nyilvános fellebbviteli tárgyaláson a vádlott védője által felkért dr. Molnár Miklós igazságügyi orvosszakértő írásban előterjesztett véleményét változatlanul fenntartotta. Ennek lényege szerint a sértettnek a boncolási jegyzőkönyvben rögzített agyzúzódást okozó mechanikai behatást követően azonnal el kellett volna veszteni az eszméletét.

Megállapítása szerint a sértettnél bekövetkezett keményburok alatti vérzés az artériás vérnyomás feszítő erejéből fakadóan gyors lefolyású, ezért hamar okoz idegrendszeri kórtüneteket, elsősorban az ellenoldali testfélén zsibbadást, gyengülést, részleges, majd teljes bénulást. A sértett esetében ilyen megállapításokat nem tartalmazott az elsőfokú bíróság ítélete, mégpedig azért, mert ilyen bizonyítékok nem álltak a rendelkezésére.

A felkért szakértő a rendkívül terjedelmes, minden részletre kiterjedő véleményében összefoglalóan arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre álló orvosi adatok alapján, az agynyomás-fokozódást okozó keményburok feletti vérzés kialakulásának kezdete nem határozható meg, ami egyben azt is jelenti, hogy nem lehetséges szakértői meghatározást adni arra, hogy mikor szenvedte el a sértett azt a mechanikai behatást, ami a vérzésért felelős halántékcsonttörést okozta. Az eszméletvesztés észlelésének hiánya miatt az agyzúzódás elszívódásának időpontja sem határozható meg.

A fentiekre figyelemmel a szakértő azt a következtetést vonta le, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján - összevetve azokat a sértetten tapasztalt ténylegesen bekövetkezett sérülésekkel - nem állapítható meg az a közvetlen ok-okozati összefüggés a sértett halála és a vádlott által elkövetett bántalmazás között, amely minden kétséget kizáróan megalapozná a vádlott büntetőjogi felelősségét.

A másodfokú bíróság a szakértői vélemények között fellelhető ellentétek tisztázása érdekében a tárgyaláson párhuzamosan hallgatta meg az ügyben eljáró valamennyi szakértőt. Ennek során mind a korábban eljáró dr. Dunay György és dr. Eperjessy István, illetve az utóbb felkért dr. Molnár Miklós egyaránt fenntartották véleményüket.

A szakértők párhuzamos meghallgatása során tisztázódott, hogy a szakértők közötti ellentmondás alapvetően dr. Molnár Miklós abbéli feltételezéséből eredt, hogy a sértettnél - amennyiben az őt ért bántalmazás úgy következett be, ahogy azt az elsőfokú bíróság megállapította - artériás, gyors és nagy intenzitású vérzésnek kellett volna bekövetkeznie, amelynek eredményeként a sérülés elszívódása után rövid időn belül mozgás és kommunikáció képtelenné kellett volna válnia. Ugyanakkor részben a tanúvallomásokon alapuló elsőfokú ítélet a fentiekkel ellentétben azt tartalmazta, hogy a sértett a bántalmazást követően képes volt

helyváltoztatásra, mozgott, kommunikált, mely adatokból dr. Molnár Miklós arra a következtetésre jutott, hogy a sértett későbbi halálának oka nem lehetett a vádlotti bántalmazás, ezért feltehetően a vádlottal történt összetűzést követően is történhetett valami a sértettel.

A fentiekkel szemben a boncolást végző dr. Dunay György és dr. Eperjessy István orvosszakértők kizárták az okozati összefüggés hiányát és határozottan állást foglaltak a kérdésben oly módon, hogy a vádlott által végrehajtott bántalmazás és a sértett halála között közvetlen ok-okozati összefüggés fennáll és egyértelműen megállapítható.

A sértett boncolását végző dr. Dunay György orvosszakértő határozottan kijelentette, hogy még boncoló orvosként sem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a sértett agykoponyán belüli vérzése artériás vagy vénás volt-e, tekintettel arra, hogy ezt a boncoláskor már azért nem tudta vizsgálni, mert a szóban forgó eret a sértett orvosi ellátása során kioperálták. Dr. Eperjessy Istvánnal egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy utólag nem lehet megállapítani a vérzés eredetét és intenzitását, azaz másként fogalmazva nem lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy a koponyaűri belüli vérzés vénás vagy artériás volt-e, az azonban egyértelműen megállapítható volt, hogy a sérülés abban az értelemben kicsi volt, hogy a vérzés nem volt jelentős intenzitású. Ennek ellenére folyamatos, hosszú ideig ellátatlanul, csillapítatlanul hagyott, szivárgó vérzés történt, amely állandó térfoglalással járt együtt, így végső soron ez vezetett a sértett halálához, amelynek közvetlen oka agyduzzanat, valamint ennek következményeként légzési- és keringési összeomlás volt.

A másodfokú bíróság a szakértők párhuzamos meghallgatása során a korábban eljárta dr. Dunay György és dr. Eperjessy István szakértői véleményét fogadta el, amelyek meggyőzőek voltak, mert azokat a szakértők tudományos alaposággal alátámasztották, míg a felkért szakértő mindössze feltételezéseit bocsátotta közre.

Dr. Dunay György és dr. Eperjessy István szakértői véleményei alapján a másodfokú bíróság - osztva a Pest Megyei Bíróság e körben adott részletes indokolásában foglaltakat - megállapította, hogy a vádlotti bántalmazás és a sértett halála között közvetlen ok-okozati összefüggés állt fenn, mely okfolyamatot nem szakított meg semmi, illetve az okfolyamatba nem avatkozott be más személy. Az okozati összefüggés fennállása szempontjából irreleváns a vérzés intenzitása, mert az orvosi adatok alapján teljesen egyértelmű volt, hogy a vádlott általi bántalmazás eredményeként a sértett koponyájában folyamatos jellegű vérzés alakult ki, amely - célszerű, időszerű és szakszerű orvosi ellátás hiányában - ok- és törvényszerűen vezetett a halálához.

A védő által felkért dr. Molnár Miklós igazságügyi orvosszakértő a szakvéleményében tett megállapításait elsősorban arra alapozta, hogy a sértett tényként kezelt sérülései és a sértett halálának időpontja közötti idő túl hosszú volt, vagy másként fogalmazva, ha valóban a vádlott okozta a sértett sérüléseit, akkor

egyrészt nagyobb intenzitású vérzésnek kellett volna kialakulnia, melynek eredményeként a sértett halála jóval korábban bekövetkezett volna a ténylegesnél. A felkért szakértő ugyanakkor nem fejtette ki a szakértői véleményében azokat a megállapításait, amelyeknek eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a sértettnek a bántalmazást követően szinte azonnal, de legalábbis percekben belül el kellett volna veszítenie az eszméletét és ilyen körülmények között rövid időn belül mozgásra és kommunikációra képtelenné kellett volna válnia.

A fentiekkel szemben számos bizonyíték - döntően az első- és másodfokú bíróság által objektívnek elfogadott tanúvallomás - egybehangzóan azt támasztotta alá, hogy a sértett a vádlottól elszenvedett bántalmazást követően még eszméleténél volt, megőrizte helyváltoztatási képességét és kommunikálni is tudott. E tényt összevetve a dr. Dunay - dr. Eperjessy szakértők által adott véleményekben foglaltakkal minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a sértett koponyaűrön belüli vérzése ha nem is volt nagy intenzitású, de mindenképpen folyamatos volt, amelynek ellátatlanul maradása, illetve késői időpontban történő orvosi ellátása már visszafordíthatatlanná tette az elindult okfolyamatot, amely végső soron az agyduzzadáshoz, következményesen a légzés- és keringés leállításához, így módon pedig a sértett halálához vezetett.

A felkért szakértő rendkívül részletes véleményében több oldalt szentelt azoknak a megállapításoknak - leginkább következtetéseknek - amelyek nélkülöztek a ténybeli alapokat, illetve egy részük az orvosszakértő kompetenciáját meghaladó megállapításokat tartalmazott.

A másodfokú bíróság megítélése szerint nem szakértői kompetencia az elsőfokú bíróság munkájának, az általa lefolytatott bizonyítási eljárás terjedelmének és minőségének kritizálása, ennél fogva nem képezheti a szakértői bizonyítás részét annak vizsgálata, hogy az elsőfokú bíróság vizsgálódása kiterjedt-e a helyszín elhagyása után történetekre, különösen azon órákra, amelyeket a sértett állítólagosan gépkocsiban ülve, felfedezésének időpontjában eltöltött. A felkért szakértő - az általa készített szakvéleményből kitűnően - e körben elsősorban arra igyekezett rámutatni, hogy a vádlott általi bántalmazás és a sértett halála között viszonylag hosszú idő telt el, ezért kétséget kizáróan nem lehet tudni, hogy az autóban ülve az éjszaka folyamán a sértettel mi történt, esetleg más személy nem bántalmazta-e.

Az elsőfokú bíróság e körben is hibamentes tényállást állapított meg, és a rendelkezésre álló iratok tartalma alapján a Fővárosi Ítélet tábla sem talált olyan adatot, amely azt igazolná, hogy a vádlott általi bántalmazást követően más személy is megverte a sértettet. Az iratokból és az elsőfokú ítéletből egyértelműen kiviláglik, hogy a szórakozóhelyen történt bántalmazást követően a sértett még magánál volt, beszállt az autójába, majd sofőrszolgálatot hívtak hozzá és egy női gépkocsivezető a lakásáig fuvarozta. Ekkor már eszméletét veszítette a sértett és amikor ezt 1. sz. tanú - a sofőrszolgálat alkalmazottja - tapasztalta telefonált a sértett édesanyjának, aki azonban azt mondta, hogy hagyja a fiát az autóban, mert

nagyon mélyen alvó típus, majd ha kialussza az ittasságát, felmegy magától. A sértett eszméletlen állapotban, folyamatosan vérző koponyaűri sérülésével ellátatlanul az éjszakát az autóban töltötte, majd másnap délelőtt a szomszédok hívtak hozzá mentőt. Orvosi ellátása haladéktalanul megkezdődött, azonban a keményburok alatti vérzése olyan előrehaladott volt, hogy az életét már nem tudták megmenteni.

A fentiekből egyértelműen az következik, hogy a sértettet az autóban 1. sz. tanú nem bántalmazta, arra vonatkozóan sem merült fel adat, hogy a sofőr távozása után bárki kiemelte volna az autóból az eszméletlen sértettet és ismét bántalmazta volna, majd ezt követően vissza tette a gépkocsiba. A sértettet másnap reggel ugyanolyan testhelyzetben találták meg, mint ahogyan a sofőr a gépkocsiban hagyta, ennél fogva fel sem merülhet az, hogy a vádlotton kívül bárki más bántalmazta volna másnap reggel a sértettet.

A Fővárosi Ítéltábla mindezek alapján nem fogadta el a dr. Molnár Miklós igazságügyi orvosszakértő véleményében foglaltakat és kizárta a másként történés lehetőségét, mint ahogyan ezt helyesen tette az elsőfokú bíróság is.

Az elsőfokú bíróság az általa helyesen megállapított tényállásból okszerű következtetést vont a vádlott bűnösségére és helyesen minősítette a vádlott cselekményét a Btk.170.§ (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés II. fordulata szerint minősülő halált okozó testi sértés büntettének.

Az ítélet jogi indokolása azonban egyrészt téves, másrészt hiányos.

A Pest Megyei Bíróság az ítéletének indokolásában (22. oldal (1) bekezdés) mindössze egy mondatot szentelt a testi épség elleni bűncselekmény minősítésére. E szerint a vádlott szándéka kizárólag a testi sérülés előidézésére irányult, fel sem merült benne a halálos eredmény bekövetkezésének lehetősége, így a halálos eredmény vonatkozásában csak gondatlanság terheli.

A halált okozó testi sértés a klasszikus praeterintencionális (vegyes bűnösségű) bűncselekmény, amely azt jelenti, hogy míg az alapesetre az elkövető szándéka, addig a minősített esetre *kizárólag* a gondatlansága terjedhet ki. Amennyiben a tények alapján azt állapítható meg, hogy a bekövetkezett eredmény tekintetében is megállapítható az elkövető (legalább eshetőleges) szándéka, akkor már nem halált okozó testi sértésért, hanem emberölésért felel.

Ezért tehát elhibázott volt az elsőfokú bíróság jogi indokolása, amikor úgy fogalmazott, hogy a vádlottat a halálos eredmény vonatkozásában csak gondatlanság terheli. Nem is lehet más ilyen esetekben az elkövető bűnfelelőssége, mert ha az eredmény tekintetében a szándékossága állapítható meg, akkor a fentiek szerint már egy minőségileg más deliktumért vonható felelősségre.

Az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna megindokolnia, hogy az eredmény tekintetében fennálló gondatlanságnak melyik formája állapítható meg a vádlott terhére. Ezzel nem foglalkozott a Pest Megyei Bíróság és nem adott választ arra, hogy a vádlottat a tudatos gondatlanság (luxuria), vagy a hanyag gondatlanság (negligentia) terheli e.

A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az ittas vádlott, a kölcsönös szóváltás talaján kialakuló bántalmazás során a testi sértés szándékával ütötte, illetve rúgta a sértettet, az eredmény tekintetében pedig hanyag gondatlanságért felel. Azért nem látta előre magatartásának lehetséges következményeit, mert a tőle elvárható figyelmet és körültekintést elmulasztotta.

A gondatlan bűnösség jelen ügyben szóba jövő formájának nem az a feltétele, hogy az eredmény előre látható legyen, hanem az eredmény lehetőségét kell - az elvárható gondosság és körültekintés kifejtése esetén - az elkövetőnek felismernie (BH 2000.281).

A másodfokú bíróság a bántalmazás módjából - annak az agykoponyára irányzott voltából és az ahhoz társuló erőből - arra a jogi következtetésre jutott, hogy a vádlott a cselekménye súlyos következményét, a sértett halálának lehetőségét, azért nem látta előre, mert a tőle elvárható figyelmet, körültekintést elmulasztotta. A vádlott szándéka nyilvánvalóan a sértett testi sérülésének előidézése volt. Köztudott azonban, hogy a fejre, az arckoponyára mért erősebb ütés vagy rúgás az agy, illetve a hozzá csatlakozó szervek, erek sérülésével, szakadásával járhat, e lehetséges következmény a mindennapi ismeretek szintjén is felmérhető.

Az elsőfokú bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően minősítette a vádlott vagyon elleni bűncselekményét is.

A büntetés kiszabása során az elsőfokú bíróság javarészt helyesen sorolta fel és súlyuknak megfelelően értékelte az enyhítő és súlyosító körülményeket, azokat mindössze néhány helyen kellett pontosítani, kiegészíteni. Így a másodfokú bíróság további enyhítő körülményként értékelte a sértetti közrehatást, mert nem hagyható figyelmen kívül, hogy a vádlotti bántalmazást a sértett folyamatos provokációja váltotta ki. Szintén enyhítő körülményként értékelte a másodfokú bíróság - kisebb súllyal - a vádlott ténybeli beismerő vallomását, mely azonban a bűnösségére már nem terjedt ki.

A súlyosító körülményeket azzal kellett kiegészíteni, hogy a vádlott terhére értékelendő az a tény, hogy kriminológiai értelemben különös visszaeső.

A fenti kiegészítésekkel a bűnösségi körülmények immár teljessé váltak.

Egyebekben az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességére, a bűnösség fokára, valamint az enyhítő

és súlyosító körülményekre figyelemmel olyan büntetést szabott ki, amely tetterányos és a vádlott esetében megfelelően szolgálja a Btk. 37.§-ában írt generál- és speciálpreventív büntetési célokat.

A másodfokú bíróság ezért az ellentétes irányú perorvoslatok közül egyiket sem tartotta alaposnak, így az elsőfokú bíróság által halmazati büntetésként kiszabott 3 év börtönbüntetést és 3 év közügyektől eltiltást proporcionálisnak találta, ezért az ítéletet a Be.371.§ (1) bekezdésének felhívásával helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság - ülnökváltozás folytán - a 2011. év július hó 14. napján a tárgyalást megismételte akként, hogy az addig keletkezett jegyzőkönyveket ismertette. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet bevezető részéből a 2011. év július hó 14-e előtti tárgyalási határnapokra vonatkozó utalásokat mellőzte.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére a Fővárosi Ítéltábla a vádlottat kötelezte a Be.381.§ (1) bekezdése alapján.

**Budapest, 2013. év április hó 11. napján**

**Dr. Lassó Gábor s.k.**

a tanács elnöke

**Dr. Németh Nándor s.k.**

előadó bíró

**Dr. Révész Tamásné**

**s.k.**  
bíró

A Pest Megyei Bíróság 16.B.55/2009/26. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.340/2011/9. számú végzése folytán a 2013. év április hó 11. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható!

**Budapest, 2013. év április hó 11. napján**

**Dr. Lassó Gábor s.k.**

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:  
Weszely-Földvárszki Tünde  
tisztviselő